

Paskaita tėvams „Apsaugokite save ir savo šeimą“

Veiklos aprašymas

Ižanga

Kiek laiko Jūsų vaikas praleidžia prie kompiuterio ar mobiliojo įrenginio?

Pagrindinė dalis (*demonstruojamos pateiktys – 1 priedas*)

- Parodoma **1-oji skaidrė**.

Darbas grupėse: 5 min atlikti ir aptarimas (papildant informaciją). Lapai iškabinami.

Klausimas: „Internetas. Ką žinau? Ką manau?“

Ką žinau	Teigiama/patinka	Neigiama/nepatinka

- **2 – 4 skaidrės** kalbama apie tai kas internetas yra šiandien.

Apie internetą skaičiais – visi šie skaičiai nuolat keičiasi ir auga.

O ar miesto gatvėse, parkuose ar turguje mums niekas negresia? Tik čia žinome kaip elgtis. Itin svarbu šias taisykles paaiškinti vaikams – nors, atrodo, kad jie gerai išmano naujausias technologijas ir žino, kaip naudotis kompiuteriu, tačiau dažnai neturi pakankamai gyvenimiškos patirties, bet apskiai – smalsumo ir veržlumo. Būtent todėl jų saugumu turi pasirūpinti tėvai ir, svarbiausia, ne drausdami naudotis šiomis technologijomis, o kalbėdami ir aiškindami.

Demonstruojama filmo „Tinklas“ ištrauka (<http://dokumentika.weebly.com/tinklas.html>), 25:38 - 27:24 min. (Diavara, Jennings, Mamontovas...).

- **5 skaidrė**. Frontaliai kalbame ir fiksuojame, kokius pavojus tėvai įžvelgia internete. Susiejame su jų atliktu grupiniu susitikimo pradžioje darbu. Patarimai tėvams – žinodami, kokie pavojai tyko Jūsų vaikų internete ir kaip galite juos sumažinti ar visai užkirsti jiems kelią, Jūs galėsite lengviau užtikrinti savo vaikų saugumą internete.

- **6 skaidrė.** Kalbama apie interneto pasiekiamumą ir galimybes uždrausti naudotis, ar tai duos naudos?

Patarimai tėvams. Pirmoji mintis – neleisti, uždrausti. Nebandykite savo atžalos atpratinti nuo interneto. Tai nepavyks, nes kompiuteris ir internetas yra šiuolaikinės priemonės, ir vaikas tikrai ras būdų, kaip apeiti griežtus draudimus. Apie pusę vaikų Europoje internetą naršo būdami vonioje. Anksčiau vaikai praleisdavo 4 val. per dieną kalbėdami telefonu, dabar jie 4 val per dieną bendrauja *Facebook*.

- **7 skaidrė.** Rodoma kokių tikslų vaikai naudoja internetą, remiamasi Eu Kids Online 2011 atlikta apklausa 9 - 16 metų vaikų, kokių tikslų jie naudoja internetą (siūloma tėvams pabandyti atspėti, ką vaikai veikia internete). Rodoma filmo „Tinklas“ ištrauka (<http://dokumentika.weebly.com/tinklas.html>), 3:57 - 4:44 min. (Glodo žodžiai).
- **8 skaidrė.** Pereinama prie grėsmių internete. Pabrėžiama, jog jei tėvai žinos galimas grėsmes internete, galės pamokyti ir vaikus, patarti jiems. Ypatingai svarbu kalbėti su vaiku apie galimai pavojingas situacijas, papasakoti apie netinkamą elgesį ir pasekmes, nustatyti taisykles bei susitarimus, kaip jų bus laikomasi.
- **9 skaidrė. Virtualios pažintys.** Demonstruojama skaidrė. Papildoma, jog vaikams reikia nustatyti ir bendravimo virtualioje erdvėje taisykles. Pateikiamas klausimas – „Kokias bendravimo priemones jūs anksčiau naudojote?“. Daroma prielaida – Jūs anksčiau kalbėjote telefonu, o dabar jie bendrauja naudodami kitas priemones (Skype, Facebook).

Pasirinktinai demonstruojamas filmukas „Virtualios pažintys ar žabangai?“ (<http://kursai.bibliotekospazangai.lt/turinys/saugus-ir-draugiskas-internete>); filmo „Tinklas“ ištrauka (<http://dokumentika.weebly.com/tinklas.html>), 7:08 - 8:47 min.

- **10 skaidrė. Patyčios.** Akcentuojama, kad jei vaikas nuo patyčių mokykloje gali pabėgti grįžęs namo, tai elektroninės patyčios vyksta visur 24 val. per parą. Internete vaikai gali susidurti su nemaloniais, pašiepiančiais komentarais ar net kentėti nuo elektroninio persekiojimo. Vaikui, iš kurio tyčiojamosi, bei jo artimiesiems itin svarbu suvokti, kad patyčias reikia ne kęsti, o su jomis aktyviai kovoti.
- **11 skaidrė. Iš kur atsiranda patyčios.** Pabrėžiama, jog elgesys internete ir skelbiama informacija gali taip pat išprovokuoti patyčias. Kaip pavyzdys gali būti pateiktas vaizdo siužetas „Noriu šventę švęst“. Per vakarėlį apsvaigusi mergina negirdi įkalbinėjimų eiti namo, esą vakarėlis jau baigėsi – ji primygtinai reikalauja: „Bet aš noriu šventę švęst, noriu šventę švęst, noriu šventę švęst“. Vaizdelis jau tapo interneto folkloru, o mergina – pajuokos objektu visoje Lietuvoje. Kodėl kilo patyčios – dėl to, kad mergina leidosi filmuojama būdama apsvaigusi, ir dėl netinkamus vaizdus į internetą įkėlusiu jos draugų.

Su pavienėmis nemaloniomis žinutėmis galima susidurti gan dažnai, tačiau geriausia yra į jas nereaguoti – neatsakinėti provokatoriams, netęsti diskusijos, kurioje vyrauja asmeniniai įžeidimai. Kai kuriuose tinklapiuose galima įjungti nepageidaujamo vartotojo blokavimo funkciją. Gali būti, kad komentaro pačiam ištrinti nepavyks, tačiau galima susisiekti su tinklapio administratoriumi ir paprašyti, kad žeidžiančius komentarus pašalintų jis.

Jei bendraudamas internete vaikas sulaukia grasinimų sumušti, pasinaudoti juo, iš jo yra tyčiojamas ar jis kitaip skriaudžiamas, talpinama jį žeminanti vaizdo medžiaga – tai jau elektroninis persekiojimas ir šiuo atveju būtina ieškoti pagalbos.

Tam, kad šiuos patarimus būtų galima įgyvendinti, patyčias patiriantis vaikas ar paauglys turi kreiptis į suaugusiuosius. Todėl stebėkite savo vaikus, bendraukite su jais – tik taip sužinosite, ką vaikas išgyvena ir pastebėsite pasikeitimų jo elgesyje.

Filmo „Tinklas“ ištrauka (<http://dokumentika.weebly.com/tinklas.html>), 9:16 - 10:36 min. (Nedas, jo mama) bei 18:00 - 20:00 min.

- **12 skaidrė. Asmeninės informacijos atskleidimas.** Demonstruojamas filmukas https://www.youtube.com/watch?v=1b_M1pt83eE. Galima pasiūlyti peržiūrėti ir kitus „Privatumas internete“ filmukus.
- **13 skaidrė. Vaikų išnaudojimas.** Filmo „Tinklas“ ištraukos (<http://dokumentika.weebly.com/tinklas.html>); statistika – 31:00 - 32:28min.; „fishingas“ – 39:00 - 40:00 min. (kol baigs kalbėti).
- **14 skaidrė. Priklausomybė.** Filmukas „Ne internetui iki paryčių“ (<http://kursai.bibliotekospazangai.lt/turinys/saugus-ir-draugiskas-internete>). Organizuojama trumpa diskusija: kokią patirtį turi tėvai, pasidalina patarimais vieni su kitais.
- **15–17 skaidrės. Kaip užtikrinti vaikų saugumą internete.**

Filtravimo priemonės – parodyti interneto naršyklę kaip užblokuoti psl. (tools - internet options - security). SIP BENCH – testuota pagal: funkcionalumą – ar atitinka tėvų poreikius; efektyvumą; naudojimo sudėtingumą – ar lengva įdiegti, konfigūruoti; saugumą.

Filmo „Tinklas“ ištrauka (<http://dokumentika.weebly.com/tinklas.html>) 40:17 - 41:57 min. (psichologas Alekna).

Refleksija

Pabaigai tėvų paprašoma parašyti arba pasakyti: 1 jausmas, 1 faktas, 1 atradimas.